

Téma: Letiště Praha, a.s.

Předmět: Společenská odpovědnost (CRM)

Zaslal(a): JVŠE

Analýza uplatňování principů dlouhodobě odpovědného podnikání

Úvod

Letiště Praha, a. s. je provozovatelem nejvýznamnějšího letiště v České republice. Samotná společnost vznikla v roce 2008 na základě privatizační transformace ze státního podniku Správa Letiště Praha, s.p. Tohoto roku se stala dceřinou společností Českého Aeroholdingu, a.s., jenž zastřešuje státem vlastněné firmy v oblasti letectví. Je tedy možné zde najít například České aerolinie nebo Czech Airlines Handling (Český aeroholding). V roce 2011 bylo uděleno od asociace IATA prestižní ocenění Eagle Award za nejvíce se rozvíjející letiště světa. Pokud bychom měli vyjádřit současný stav v číslech, tak ročně je zde odbaveno 11 - 12 miliónů cestujících odlétajících do 130 destinací po celém světě. Hrubý provozní zisk 1,8 miliardy Kč za rok 2014 pomohlo vytvořit přes 1600 zaměstnanců. Najdeme zde 50 leteckých společností, 5 pravidelných cargo dopravců a desítky dalších společností zajišťující charterovou přepravu (Letiště Praha).

Trvale udržitelné podnikání

Firmy svoje kroky v rámci trvale udržitelného podnikání a společenské odpovědnosti často veřejně komunikují prostřednictvím každoročních zpráv publikovaných na svých internetových stránkách nebo je najdeme například na webu Asociace společenské odpovědnosti. Pro zjištění způsobu řízení v oblastech trvale udržitelného podnikání je možné využít také zprávy o společenské odpovědnosti firem. Ačkoliv CSR není synonymem TUP, které je komplexnější, jsou tyto dva pojmy velmi úzce spjaty.

Report společenské odpovědnosti vydaný v roce 2014 je v rámci celé skupiny Českého aeroholdingu obsahuje 50 stran. Polovina publikace je však v angličtině, tudíž ve skutečnosti zde najdeme pouze 25 stran s informační hodnotou. O rok dříve byla vydávána zpráva čistě o letišti, která obsahovala stran 19. Je tedy možné zde získat velké množství informací, které poslouží jako základní pilíř této práce.

Trvale udržitelné podnikání je rozdělováno do 3 základních oblastí (Kunz, 2015).

Sociální

- Obce a MČ Prahy ovlivněné letištěm
- Zaměstnanci
- Organizace působící v okolí
- Letiště pro fanoušky

Ekonomické

- Hlukové poplatky
- Energetický management

Environmentální

- Ochrana ovzduší
- Ochrana ptactva
- Snižování hluku
- Ochrana vody
- Minimalizace odpadů

Jelikož jedním z cílů práce je napsat práci s kritickým hodnotícím stanoviskem, rozhodl jsem se zaměřit převážně na environmentální část, jelikož v ní vidím největší riziko u tohoto typu podnikání. Pracuje s celou řadou chemikálií a zároveň je v kontaktu s obrovským počtem lidí a přírodou, samozřejmě ostatní části nezůstanou opomenuty.

Environmentální pilíř

Český aeroholding označuje vztah k přírodě jako klíčový pro všechny společnosti skupiny. Není se čemu divit, jelikož provozování firem v oblasti letectví má zcela jistě negativní dopad na okolní přírodu, především v okolí letiště. Právě Letiště Praha, a. s. od roku 2012 centralizuje všechny činnosti holdingu a má tak na starosti plnění zákonných a dalších činností na ochranu přírody.

Letiště využívá systém řízení zaměřený na ochranu životního prostředí EMS[1], který je začleněn jak do strategie společnosti, tak i do jejího provozu. Environmentální činnosti pomáhají zlepšit image a vztahy s okolím. Je realizována celá řada programů, zajímavá je například ochrana ptactva. V celém areálu je velmi využíváno prosklených ploch, které jsou pro ptáky matoucí a často tak dochází k jejich srážce se sklem. Po nainstalování polepů byl tento problém vyřešen a přestalo docházet k jejich úmrtí.

V oblasti ovzduší je podle zprávy kladen především na plnění zákonných požadavků. Pokud bychom se však zaměřili na definice společenské odpovědnosti, kterých je celá řada, nemůžeme tuto činnost za CSR považovat. V literatuře můžeme najít například:

Taková činnost podniku, v rámci které se podnik chová odpovědně nad rámec právních norem, přičemž toto chování není ojedinělé, ale trvalé (Kunz, a další, 2013 str. 14).

Konkrétně se jedná o měření emisí a plnění stanovených limitů. Letiště je také členem Airport Carbon Accreditation, což je iniciativa, která má za cíl snížení emisí uhlíku na letištích po celém světě (Accreditation Airport Carbon). Dále zpráva uvádí modernizaci vozového parku a chladících zařízení, které jsou šetrnější k přírodě. S kvalitou ovzduší také souvisí monitoring ovoce a zemědělských plodin v okolí letiště, které zpravidla nenachází žádné neobvyklé látky v testovaných vzorcích.

Areál je odvodněn do dvou velmi málo vodných toků Kopaninského a Únětického potoka, takže je nutné pečlivě sledovat jejich znečišťování. Letiště si tento fakt uvědomuje a provozuje tedy hned 2 čističky odpadních vod, věnuje pozornost skladování chemických látek a využívá síť podzemních vrtů k ochraně vody.

Předchozí činnosti se stále jeví spíše pouze jako snaha minimalizovat negativní činnost leteckého provozu, nicméně najdeme zde i aktivity skutečně navíc. První může být ekologická výchova pro žáky základních škol, jejíž cílem je prohlubování znalostí v oblasti ochrany životního prostředí. Velmi propracovaný se jeví systém nakládání s odpady. Prioritou je opět dodržení legislativy, nicméně existuje zde velká snaha o předcházení vzniku odpadu, zajištění jeho opětovné využití nebo recyklaci. Odděluje se železo, papír, plast, sklo, nápojové kartony, hliníkové plechovky a biologicky rozložitelné odpady. Je využíváno kompostování a externí bioplynové stanice.

Tyto uvedené snahy bohužel nepodporuje tabulka 1. Data ukazují, že i přes popisované značné úsilí o minimalizaci odpadu nastává naopak jeho zvyšování. Alarmující je zejména první sloupec nebezpečných odpadů, který zaznamenává zvýšení o 47 %. Ostatní sloupce mají také stoupající trend.

Množství vyprodukovaného odpadu

Rok / Nebezpečné odpady / Ostatní odpady / Kaly z čističky odpadních vod

Odpad 2012 / 101,5 tun / 1851,8 tun / 855,8 tun

Odpad 2013 / 148,8 tun / 1978,2 tun / 1259,9 tun

Zdroj: (Český Aeroholding, a.s., 2014)

Sociální pilíř

Okolí letiště

Předchozí část se věnovala možným negativním dopadům na životní prostředí. Společnost se

proto snaží finančně podporovat projekty, které tyto dopady vyvažují. Své úsilí zaměřuje převážně na blízké obce, jejichž obyvatelé jsou bezprostředně ovlivněny leteckým provozem.

Program ŽIJEME ZDE SPOLEČNĚ

Jedná se o systém, kde si přidělené prostředky mezi sebe každý rok rozdělují 12 obcí a 5 městských částí Prahy, jenž jsou členy Sdružení právnických osob dotčených provozem Letiště Praha. V rámci této podpory bylo již investováno za prvních 10 let působení 210 milionů korun na ochranu vodních toků, ovzduší, protihlukovou prevenci, snižování prašnosti, vysazování zeleně, odpadové hospodářství nebo rekultivaci krajiny pro turistiku či rekreaci.

Program DOBRÉ SOUSEDSTVÍ

Rozdíl proti předchozímu programu spočívá v tom, že peníze mohou čerpat nejen obce a městské části, ale i občanská sdružení, sportovní kluby a jiné neziskové organizace působící na území zmíněného sdružení právnických osob. Tentokrát jsou příspěvky určeny na projekty v oblasti kultury, sportu, vzdělávání nebo zdravotnictví, činnost hasičů a aktivity v sociální sféře.

Další činnosti

Pro stále rostoucí základnu leteckých fanoušků byly vybudovány speciální vyhlídkové valy v úrovni oplocení. Zde je možné využít informačních tabulí a sledovat či fotografovat letadla při jejich staru i přistání.

Zaměstnanci

Přestože Český aeroholding uvádí, že pro skupinu jsou zaměstnanci klíčoví, zpráva se jim věnuje jen minimálně. Cílem je zvýšit jejich motivaci, snížit fluktuaci, zlepšit komunikaci a vedení podřízených. Ke splnění těchto požadavků pomáhají následující programy:

- Prague Airport Team Spirit (Czech Aeroholding Team Spirit) – příspěvek 200 tisíc korun na volnočasové sportovní aktivity zaměstnaneckých týmů, případně jednotlivců.
- Cafeteria – volitelné výhody jako životní pojištění, permanentky nebo charitativní příspěvek pro sdružení Člověk v tísni.
- Dětský den a Mikuláš – akce na Letišti Václava Havla zdarma pro děti zaměstnanců a jejich rodiče
- Aeromanažer – rozvojový program pro manažery celého holdingu k upevnění komplexních manažerských kompetencí.
- Talent management Pool – program pro perspektivní zaměstnance, jehož cílem je rozvíjení dovedností a vzájemné předávání zkušeností. Probíhají tréninky vyjednávání, zvládání konfliktních situací a efektivního řízení času.

Z uvedeného výčtu je většina aktivit velmi úzce zaměřená vždy na užší skupinu lidí – manažery, rodiče s dětmi, talentovaní zaměstnanci či sportovce, které většina z 1 600 zaměstnanců a dalších brigádníků podle mého názoru nevyužije. Pro stálé zaměstnance tak zbývá především Cafeteria.

Ekonomický pilíř

Hlukové poplatky

- kategorie 5 122,90 Kč za každou započatou tunu MTOW
- kategorie 4 61,90 Kč za každou započatou tunu MTOW
- kategorie 3 29,90 Kč za každou započatou tunu MTOW
- kategorie 2 12,90 Kč za každou započatou tunu MTOW
- kategorie 1 5,90 Kč za každou započatou tunu MTOW

Zdroj: (Letiště Praha)

S environmentální stránkou souvisí ekonomická opatření týkající se hluku. Jsou vybírány poplatky, které přímo souvisí s mírou hluku a hmotností letadla. Tento krok motivuje k využívání modernějších a tišších letadel. Samozřejmě pak přinese i peníze letišti. Od roku

2006 se tak v nejnižší kategorii změnilly hodnoty z 50 % na 75 % celkových pohybů letadel. Otázkou však zůstává, zda jsou za touto změnou převážně poplatky nebo také modernizace flotil leteckých společností, které během 7 let zcela jistě nastala (Český Aeroholding, a.s., 2014). Ve prospěch poplatků jako motivující faktory však určitě patří značné rozdíly v kategoriích. Jak je patrné z tabulky 2, za letadlo v nejhlučnější kategorii je třeba zaplatit téměř 21x více než za nejnižší kategorii. Bohužel po nahlédnutí do zprávy o hlukové situaci 2012 a 2013 není pozitivní výsledek příliš patrný, naopak denní nadlimitní hluk stoupl o 19,8 % a noční nadlimitní hluk o 52,6 %. Tento stav je však vysvětlován opravou hlavní dráhy a převedení provozu do oblasti s přistávacím koridorem nad rušnými sídlišti. Toto tvrzení potvrzují i starší zprávy, které skutečně zaznamenaly snížení hluku (Letiště Praha, a. s., 2014) (Letiště Praha, a.s., 2012).

Další ekonomické přínosy přináší energetický management. Jedná se snahu navrhovat opatření, která mají za cíl minimalizovat spotřebu jak obnovitelných tak i neobnovitelných energií. Mezi největší redukce patří útlumový provoz vzduchotechniky v nočních hodinách, používání efektivnějších osvětlovacích soustav a vybavení služebních automobilů GPS systémem.

Závěr

Společnost se angažuje ve velkém množství činností přispívající k trvalé udržitelnosti. Pokud bychom srovnali zprávu pouze letiště za rok 2012 a zprávu celého Českého aeroholdingu za rok 2013, je možné vidět, že se jedná o téměř stejné materiálu, jen s aktuálnějšími údaji. Z toho je patrné, že Letiště Praha centralizuje nejen environmentální pilíř, ale téměř vše. Reportování nevyužívá žádnou metodiku, je zaměřeno spíše na jednoduchost a formu doplněnou celou řadou fotografií vhodnou pro laickou veřejnost. Celkově je psána spíše jako obhajoba vlastní negativní činnosti a často se jedná o plnění zákonných požadavků či minimalizace dopadu než přímo čistě o kladný přínos.

Mezi nedostatky je vhodné zařadit dosud chybějící zpráva za rok 2014, údaje často pouze za 2 roky, což neumožňuje žádné srovnání a ověření přínosů zavedených změn či poměrně málo konkrétních cílů do budoucna, to by bylo jistě vhodné rozšířit. Osobně bych ocenil větší zapojení do činností, které jsou skutečně navíc, například vysazování stromů k přispění do zlepšení ovzduší. Dále bych rozhodně zvýšil zájem o zaměstnance, kterým může za dobré výkony darovat například zbylé last minute letenky. Náklad pro letiště to bude minimální, jelikož u těchto letenek jsou nejdražší služby letiště. Pro běžné zaměstnance to však bude obrovský

benefit. Poslední částí, ke které bych se vrátil je třídění bioodpadů, kompostování nevyužitého jídla je zcela jistě dobrá cesta, nicméně jeho darováním lidem bez domova by jistě byl přínos ještě větší.

O tom, že však životní okolí a prostředí letišti není lhostejné určitě nelze pochybovat a aktivity zcela jistě v podmínkách České republiky neprůměrné. Zajímavé je především využití bio-indikátorů, zkoumání okolních plodin a zavedení EMS. Vybudování pozorovacích valů je také výborný nápad, jedná se o poměrně levné řešení, ale zároveň přináší užitek pro velkému počtu lidí.

[1] V současnosti je EMS upraven normami ISO 14 000, v Evropské unii jsou využívány také přístupy z nařízení ES označovány jako EMAS (Jaromír, 2006 str. 71).

Zdroje

- **Accreditation Airport Carbon.** About – What is it? Airport Carbon Accreditation. [Online] <http://www.airportcarbonaccredited.org/about/what-is-it.html>.
- **Byznys pro společnost.** Co je CSR a udržitelné podnikání. Byznysprospolecnost.cz. [Online] [Citace: 12. 10 2015.] <http://www.byznysprospolecnost.cz/>.
- **Český aeroholding.** O nás. cah.cz. [Online] [Citace: 12. 10 2015.] <http://www.cah.cz/cs/o-nas/>.
- **Český Aeroholding, a.s. 2014.** Zpráva o společenské odpovědnosti 2013. [Knižní a elektornická verze] Praha : B.I.G. Prague, 2014.
- **Jaromír, Veber. 2006.** Řízení jakosti a ochrana spotřebitele. Praha : Grada, 2006. str. 71. 978-80-247-1782-1.
- **Kunz, Vilém a Kašparová, Klára,. 2013.** Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování. Praha : Grada, 2013. str. 14. 978-80-247-4480-3.
- **Letiště Praha.** Hluk. Prg.aero. [Online] [Citace: 28. říjen 2015.] <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/zivotni-prostredi/hlukova-problematika/>.
- **—. 2015.** O nás. Prg.aero. [Online] 12. 10 2015. <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/o-letisti-praha/>.
- **Letiště Praha, a. s. 2014.** ZPRÁVA O HLUKOVÉ SITUACI. Praha : autor neznámý, 2014.
- **Letiště Praha, a.s. 2012.** ZPRÁVA O HLUKOVÉ SITUACI NA LETIŠTI PRAHA / RUZYNĚ ZA ROKY 2010 a 2011. Praha : autor neznámý, 2012.